

יום ג', ל' בחשוון תש"ס (9 בנובמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

= זה היום עשה ה', נגילה ונשמחה בו! =

היום יום א' דראש חודש כסלו. הוא גם ל' בחשוון. לרוב חודשי הלוח העברי, נקבע להם מספר הימים. כיוון שאורך חודש ימים, לפי שילוב תנועות הירח עם כדור הארץ הוא כ-29.5 ימים, אזי למחצית החודשים יש להם 29 ימים, ולמחציתם יש להם 30 יום. מלבד שני חודשים, חשוון וכסלו, שלפעמים יש להם 29 יום כל אחד, לפעמים 30 יום כ"א, ולפעמים לאחד מהם 29 יום ולאחד מהם 30 יום. השנה, לשניהם יש 30 יום.
אך כיוון שלרוב השנים לחודש חשוון יש רק 29 יום, מטבע הדברים מגלים שפחות אירועים בתולדות העם יש בתאריך זה.

עם כל זה, יש לציין כי מבצע קדש (מלחמת סיני) הסתיים בימים אלה (סוף חשוון, תחילת כסלו) לפני 43 שנה. היום, כבשו כוחותינו את ראם נצרני והתקדמו עד שרם א-שיח'.

ועכשיו, קצת יותר על חודשים חסרים (29 יום) וחודשים מלאים (30 יום).

לחודש חסר ראש חודש שבא אחריו, יום אחד, והוא ראשון לחודש הבא. לחודש מלא, ראש חודש שבא אחריו שני ימים, הראשון הוא 30 לחודש החולף, והשני הוא ראשון לחודש הבא. ברוב השנים, מתחלפים לסירוגין חודש מלא עם חודש חסר. תשרי מלא וחשוון חסר, כסלו מלא וטבת חסר, שבט מלא ואדר חסר, ניסן מלא ואייר חסר, סיוון מלא ותמוז חסר, אב מלא ואלול חסר.

החודשים המלאים, נתנו להם סימן ואמרו: כל חודש שיש בו חג, מלא: תשרי, מועדים הרבה, כסלו, חנוכה, שבט ראש השנה לאילנות, ניסן פסח, שהוא גם ראש השנה לרגלים, סיוון, שבועות, וחודש אב, תשעה באב(!), שעתיד להיות מועד. חודש אדר, אעפ"י שיש בו פורים, עושים אותו חסר, מפני שהוא נתון בין שני ראשי השנה, שבט וניסן, שהם מלאים, ואין עושים שלושה חודשים מלאים בזה אחר זה אלא מפני הכרח גדול (כמו עכשיו, תשרי-חשוון-כסלו). ועוד, שעיקרו של פורים בחוץ לארץ היה, וחג שעיקרו בארץ ישראל הוא חשוב ממנו לעניין זה. ולמה עושים את החודשים, אחד מלא ואחד חסר? כאמור דלעיל, בין מולד לבנה אחד למולד הבא, 29 ימים, 12 שעות, 44 דקות ו-3.31 שניות. הואיל ואין מחלקים את ראש חודש לשעות, לעשותו בשעת המולד במכוון, אלא עושים ימים שלמים, מדכתיב: "עד חודש ימים", ימים אתה מונה לחודש ולא שעות. נמצא אפוא שאם אנו עושים אחד מלא ואחד חסר, אנו מכלכלים אותן 12 שעות העודפות על כ"ט הימים בכך חודש.

והואיל שיש גם עודף של דקות מחוץ ל"ב שעות אלה, אותו העודף המצטבר מכמה חודשים מכלכלים אותו ע"י החודשים חשוון וכסלו שכאמור לפעמים עושים כל אחד מהם מלאים. וכן יש טעמים אחרים לשנות דווקא בחודשים האלה מן הרגיל, ולפיכך שני החודשים חשוון וכסלו פעמים כסדרם (חשוון חסר וכסלו מלא) פעמים 29 יום, פעמים 30 יום. בשנה מעוברת (כמו השנה), שיש בה אדר ראשון ואדר שני, אדר ראשון הוא תמיד מלא, ואדר השני תמיד חסר. לכן, ר"ח אדר שני תמיד שני ימים ואילו ר"ח ניסן תמיד רק יום אחד.

יום נעים (עם תפילת "תן טל ומטר לברכה")!